

NASZ

Nr 1 (121) / 2017

Región

Świętokrzyski Informator Samorządowy ISSN 1897-4546

gazeta bezpłatna

**Uzależnieni
od śniegu...
przyjeżdżają
do nas**

str. 17

U honorowano zasłużonych dla regionu

Pięć osób wyróżniono w tegorocznej, trzeciej już edycji Odznaki Honorowej Województwa Świętokrzyskiego. Otrzymali je tym roku: Bertus Servaas, Jerzy Białobok, Bernard Jasiewicz, Marcin Majcher i Ryszard Zych.

Podczas XXIX sesji Sejmiku, która odbyła się 29 grudnia 2016 roku w Filharmonii Świętokrzyskiej przewodniczący Sejmiku Województwa **Arkadiusz Bąk** przedstawił ideę Odznaki Honorowej Województwa Świętokrzyskiego, ustanowionej przez Sejmik w 2013 r. Jest ona nadawana osobom fizycznym i prawnym, które swoją pracą zawodową lub działalnością naukową, społeczną i polityczną bądź inną zasłużyły się dla województwa.

Po wręczeniu wyróżnień głos zabrał Jerzy Białobok, który podziękował Komisji Odznaki i samorządowi województwa w imieniu

Wyróżnieni odebrali gratulacje od prezydium Sejmiku i Zarządu Województwa

wszystkich odznaczonych. – Nasze głowy są już głowami białymi, ale łączy nas również to, że właściwie całe życie spędziliśmy, pracując na rzecz województwa świętokrzyskiego. Ja pochodzę co prawda z Wielkopolski, ale 40 lat spędziłem w swojej drugiej ojczyźnie, na ziemi świętokrzyskiej, pińczowskiej – mówił **Jerzy Białobok**. – Dziękuję całemu społeczeństwu świętokrzyskiemu, bo najcenniejsze są zawsze nagrody otrzymywane w swoim własnym środowisku. Najtrudniej jest być ocenianym przez najbliższych – dodał.

Na sesji Sejmiku nie mógł być obecny Bertus Servaas, który zostanie uhonorowany Odznaką na kolejnym posiedzeniu Sejmiku.

Joanna Majewska

Odznaki wręczyli marszałek województwa Adam Jarubas oraz przewodniczący Sejmiku Arkadiusz Bąk

WYRÓŻNIENI ODZNAKĄ HONOROWĄ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Bertus Servaas – prezes Zarządu VIVE Group i właściciel firmy VIVE Textile Recycling, która jest liderem sektorze przetwarzania surowców wtórnych. To również stawiający ambitne cele prezes klubu Vive Tauron Kielce, pierwszej polskiej drużyny, która wygrała Ligę Mistrzów, oraz założyciel Fundacji Vive Serce Dzieciom, której misją jest niesienie pomocy najmłodszemu, w różny sposób pokrzywdzonym przez los. O przyznanie Odznaki Bertusowi Servaasowi wnioskował przewodniczący Sejmiku Województwa Arkadiusz Bąk.

Jerzy Białobok – do lutego 2016 r. prezes Stadniny Koni w Michałowie, z którą związany był od samego początku swojej pracy. Zarządzał nią prawie 20 lat, poświęcając jej rozwojowi całe swoje życie zawodowe. Pod jego troskliwą opieką stadnina stała się jedną z większych na świecie stadnin koni arabskich, a marka „michałowski arab” utrwaliła się jako synonim konia czystej krwi arabskiej. Jerzy Białobok to również ceniony sędzia międzynarodowy. O uhonorowanie go za zasługi w dziedzinie rozwoju społeczno-gospodarczego wnioskował Powiat Pińczowski.

Bernard Jasiewicz – sybirak dramatycznego okresu powojennego, zesłany wraz z rodziną do Obwodu Irkuckiego w 1947 r. Jako prezes Zarządu Wojewódzkiego Związku Sybiraków w Kielcach aktywnie działa na rzecz środowisk sybirackich i kombatanckich. Jest inicjatorem licznych działań mających na celu zachowanie pamięci o zesłańcach na Sybir, ma ogromny wkład w krzewienie wartości patriotycznych wśród dzieci i młodzieży. Zasiada w Wojewódzkiej Radzie do

spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, która jest organem opiniodawczo-doradczym marszałka województwa świętokrzyskiego. O przyznanie Odznaki Bernardowi Jasiewiczowi wnioskował marszałek województwa Adam Jarubas.

Marcin Majcher – jeden z najbardziej doświadczonych samorządowców w województwie, od ponad ćwierć wieku pełniący funkcję burmistrza Miasta i Gminy Ożarów. Lata te były okresem intensywnego rozwoju gminy, w którym zrealizowano liczne inwestycje współfinansowane ze środków zewnętrznych. Marcin Majcher jest również współinicjatorem powołania oraz wiceprezesem Związku Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego. O uhonorowanie burmistrza wystąpiły dwa stowarzyszenia: Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego oraz Stowarzyszenie na rzecz Edukacji, Rozwoju i Integracji Dzieci, Młodzieży, ich Rodzin i Społeczności Lokalnej ISKRA.

Ryszard Zych – od 1990 roku wójt Stopnicy, a od dwóch lat – burmistrz Miasta i Gminy Stopnica. Pod jego rządami nastąpił intensywny rozwój gminy. Zrealizowano szereg inwestycji współfinansowanych ze środków unijnych, zwłaszcza w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, ale też oświatowej, sportowej, kulturalnej. Ukoronowaniem jego osobistych starań było w 2015 r. uzyskanie przez Stopnicę praw miejskich. To również aktywny działacz społeczny – prezes Zarządu Gminnego Ochotniczej Straży Pożarnej. Ryszard Zych również współdziałał na rzecz powołania Związku Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego, był członkiem komitetu założycielskiego Związku, który wnioskował o przyznanie Odznaki Ryszardowi Zychowi.

Dekada marszałka, dwa lata Zarządu Województwa

- Czuję, że województwo w pełni wykorzystało swoje szanse i bardzo się zmieniło, ale chcę, abyśmy wypracowywali synergę społeczną jeszcze intensywniej - tak 10 lat bycia marszałkiem województwa świętokrzyskiego oraz połowę obecnej kadencji Zarządu Województwa podsumował Adam Jarubas.

- Czuję ogromną satysfakcję z tych 10 lat - mówił marszałek Adam Jarubas

W listopadzie minęły 2 lata od wyborów samorządowych, po których wybrany został nowy Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, który swoją kadencję ma pełnić do 2018 roku. Jednocześnie minęło 10 lat od momentu, gdy na swoją pierwszą kadencję jako marszałka województwa świętokrzyskiego wybrany został Adam Jarubas. Marszałek podczas spotkania z dziennikarzami miał okazję ocenić ostatnie lata.

- Województwo w pełni wykorzystało szanse, jakie dawał nam poprzedni okres programowania. Nie oddaliśmy ani jednego euro z unijnej kasy, a było to spore wyzwanie w naszych warunkach prawnych i finansowych. Wspólnym wysiłkiem tak zagospodarowaliśmy tę dużą alokację, że mam przeświadczenie dobrze wykorzystanego czasu. Czuję, że uczestniczyliśmy w czymś ważnym, a wiele społeczności zrealizowało

sporo małych projektów, które budują wielką przyszłość. I choć jest wiele satysfakcji, to wiem, że były obszary, w których mogliśmy nieco lepiej wykorzystać synergę społeczną - powiedział podczas konferencji prasowej marszałek Adam Jarubas.

A jak ze swojej osobistej perspektywy minioną dekadę ocena marszałek Jarubas?

- Bycie marszałkiem województwa przez 10 lat to duża satysfakcja, szczególnie, że udaje mi się pełnić tę jedną z najtrudniejszych funkcji w województwie tak długo. Byłem świadkiem wielu przełomowych momentów dla naszego regionu i jestem dumny z tego, jak współpracowaliśmy z gminami, aby każda z nich wykorzystała duże szanse, jakie dostała - dodał marszałek.

M.C.

KALEJDOSKOP

11 stycznia w auli Seminarium Duchownego w Kielcach odbyło się tradycyjne spotkanie samorządowców regionu świętokrzyskiego z Ordynariuszem Diecezji Kieleckiej księdzem biskupem Janem Piotrowskim. Wydarzenie było okazją do refleksji i składania życzeń noworocznych. Marszałek Adam Jarubas podziękował w imieniu samorządowców za życzenia, trud codziennej pracy duszpasterskiej oraz współorganizację Świątowych Dni Młodzieży i rocznicy Chrztu Polski.

W Filharmonii Świętokrzyskiej marszałek Adam Jarubas i Jacek Kowalczyk, dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki spotkali się z przedstawicielami środowiska kultury w regionie. Nie zabrakło noworocznych życzeń, rozmów o minionym roku oraz planach na przyszłość. Wszyscy obecni na spotkaniu, m.in. dziennikarze, regionalni pisarze, poeci i wokaliści życzyli sobie udanego, kulturalnego Nowego Roku.

Na tradycyjnym spotkaniu noworocznym z dziennikarzami świętokrzyskich mediów spotkali się przedstawiciele Zarządu i Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego. - Dziękujemy, że nas mobilizujecie do lepszej pracy, pisząc także o naszych potknięciach. W tym roku zachęcam Was do dalszej współpracy, zwracając uwagę na to, jak zmienia się otoczenie wokół samorządu. A przecież samorząd w ciągu 27 lat obronił się w Polsce i wierzę, że będzie tak dalej - mówił marszałek Adam Jarubas. Podczas spotkania uhonorowano dziennikarzy, którzy obchodzili jubileusz swojej pracy oraz redakcję Echa Dnia, która na rynku działa już od 45 lat.

dokończenie na str. 5

„Świętokrzyska Victoria” po raz dziewiąty

Do 31 stycznia 2017 roku można zgłaszać kandydatów do Nagrody Marszałka Województwa Świętokrzyskiego. „Świętokrzyska Victoria” uhonoruje najbardziej aktywne firmy, samorządy oraz osobowości.

Nagroda przyznana zostanie w trzech kategoriach:

- „Osobowość” – dla osób fizycznych,
- „Przedsiębiorczość” – dla przedsiębiorców,
- „Samorządność” – dla jednostek samorządu terytorialnego.

O wyborze laureatów zdecyduje Kapituła Nagrody, w skład której wchodzi przedstawiciele samorządu, nauki, biznesu i organizacji pozarządowych. Zwycięzców „Świętokrzyskiej Victorii” poznamy podczas uroczystej gali, która odbędzie się 28 lutego 2017 roku. Laureaci nagrody otrzymają statuetki, certyfikaty oraz tytuły „Laureat Nagrody Marszałka - Świętokrzyska Victoria”.

Regulamin nagrody i formularze zgłoszeniowe na stronie www.sejmik.kielce.pl

M.N.

Fundusze z pieniędzmi

Marszałek Adam Jarubas i członek Zarządu Województwa Marek Szczepanik podpisali umowy z funduszami pożyczkowymi i poręczeniowymi z regionu, które otrzymały unijne pieniądze z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013 w ramach działania „Tworzenie i rozbudowa funduszy pożyczkowych i gwarancyjnych”.

Zgodnie z zawieranimi umowami pieniądze te, w sumie 124 mln złotych, pozostaną w instytucjach finansowych na realizację pożyczek i poręczeń dla sektora MŚP z województwa świętokrzyskiego.

- To wydarzenie ma bardzo istotne znaczenie dla wspierania przedsiębiorczości w regionie. Wszyscy wiemy, jak ważne jest to dla wzrostu liczby miejsc pracy, zamożności regionu. Mamy nadzieję, że te umowy będą dodatkowym impulsem dla rozwoju województwa. W poprzednim okresie programowania powierzyliśmy znaczące środki europejskie 7 instytucjom pożyczkowym i poręczeniowym. Często środki te były wykorzystywane jeszcze bardziej efektywniej niż wynikało to z projektów. Uzgodniłmy, że pieniądze te powinny nadal pracować na rzecz przedsiębiorców w regionie. Dziękujemy tym podmiotom, które przez 7 lat pracowały na rzecz

przedsiębiorczości w naszym województwie i życzymy, aby te pieniądze nadal efektywnie pracowały - powiedział marszałek województwa świętokrzyskiego, **Adam Jarubas**.

Podpisanych zostało 7 umów z 6 podmiotami. Są to: Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej w Sandomierzu, Fundacja Rozwoju Regionu Pierzchnicy, Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości w Końskich, Agencja Rozwoju Regionalnego w Starachowicach, Fundusz Pożyczkowy Województwa Świętokrzyskiego oraz Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy.

- Dziękujemy serdecznie. To dzięki właściwej strategii Zarządu Województwa udało się wesprzeć przedsiębiorców z naszego regionu. To, aby pieniądze te trafiły w odpowiednie ręce nie jest łatwe, ale będziemy starać się wykonywać swoją pracę jak najlepiej - powiedział

Nowe umowy podpisano z sześcioma podmiotami.

Ryszard Nosowicz, prezes Zarządu Agencji Rozwoju Regionalnego w Starachowicach w imieniu instytucji, które podpisały umowę.

Od dnia pozostawienia środków w zarządzanie dotychczasowym beneficjentom RPO, pieniądze te tracą status środków unijnych. Umowy zawarte

zostały na 10 lat i przewidują realizację przez poszczególne instytucje finansowe projektów polegających na udzielaniu preferencyjnych pożyczek lub poręczeń dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców z terenu województwa świętokrzyskiego.

M.C.

Morawica miastem!

Do 33 zwiększyła się liczba miast w województwie świętokrzyskim. 1 stycznia 2017 roku prawa miejskie uzyskała Morawica. Dla mieszkańców oznacza to przede wszystkim zmiany o charakterze prestiżowym.

Morawica prawa miejskie uzyskała na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2016 roku. Wraz z nią miastami staną się Rejowiec (woj. lubelskie), Jastarnia (woj. pomorskie), Opatówek (woj. wielkopolskie) oraz Mielno (woj. zachodniopomorskie).

Gmina przeprowadziła w ubiegłym roku konsultacje społeczne w tej sprawie, w których aż 70% mieszkańców opowiedziało się za złożeniem wniosku do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o nadanie praw miejskich.

- To historyczna chwila dla nas wszystkich. Morawica w końcu stała się miastem.

Zależało nam bardzo na tym, by podnieść rangę naszej miejscowości, która zyskuje w oczach mieszkańców i inwestorów będąc miastem. Poza tym urealniamy aktualny stan rzeczy bowiem w Morawicy rolnictwa już praktycznie nie ma i ma ona ze wsią niewiele wspólnego - powiedział **Marian Buras**, burmistrz Miasta i Gminy Morawica.

Oficjalne uroczystości, podczas których świętowana będzie zmiana statusu miejscowości zaplanowane są na maj 2017 roku.

„Panama gospodarzem XXXIV Światowych Dni Młodzieży 2019” - to tytuł wystawy odsłoniętej 3 stycznia, w Zespole Szkół Katolickich Diecezji Kieleckiej w Kielcach. Ekspozycja, która po raz pierwszy prezentowana jest w Polsce, ma przybliżyć młodzieży kulturę, religię i gospodarkę Panamy w perspektywie wyjazdu na spotkanie z papieżem Franciszkiem. Jest konsekwencją ubiegłorocznej wizyty Ambasadora Panamy w województwie świętokrzyskim.

Kolejny wspólny projekt Regionalnej Organizacji Turystycznej i Zespołu Szkół Ekonomicznych w Kielcach im. Oskara Langego w Kielcach. Dzięki niemu 240 uczniów zdobędzie praktyczne umiejętności w branży hotelarskiej, turystycznej, gastronomicznej. - Projekt „Doświadczenie i umiejętności zawodowe sukcesem na rynku pracy” ten ma przygotować kadrę, która będzie w stu procentach spełniała wymagania branży turystycznej - podkreślał **Piotr Żołądek**, podczas inauguracji przedsięwzięcia.

Kapituła IX edycji Nagrody „Świętokrzyska Victoria” rozpoczęła prace. 20 grudnia w Urzędzie Marszałkowskim w Kielcach odbyło się jej pierwsze posiedzenie. Podczas spotkania marszałek **Adam Jarubas** wręczył nominacje członkom Kapituły oraz przybliżył ideę „Świętokrzyskiej Victorii”, natomiast **Bernard Antos**, Sekretarz Województwa zaprezentował regulamin przyznawania tej nagrody oraz harmonogram prac Kapituły. Kandydatów można zgłaszać do 31 stycznia 2017r.

Oprac. M.N.

Uwaga „frankowicze”!

Od początku stycznia Rzecznik Praw Obywatelskich wraz z Rzecznikiem Finansowym prowadzą akcję informacyjną „Masz kłopoty z pożyczką frankową? Dowiedz się, co możesz zrobić”. Wspólny dyżur przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Rzecznika Finansów odbędzie się w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach w ostatni czwartek miesiąca - 26 stycznia, w godz. 10.00 – 14.00.

Wspólna kampania informacyjna Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Finansowego we współpracy z Komisją nadzoru Finansowego jest odpowiedzią na problemy obywateli, którzy zaciągnęli tzw.

kredyty frankowe. Umowy kredytowe bywają niejasne, często zawierają niejednoznaczne i nieczytelne dla klientów klauzule. Niektóre z nich można podważyć jako niedozwolone. Ale do tego potrzeba prawników specjalizujących się w prawie bankowym. W rozwiązaniu problemu może pomóc wiele instytucji. RPO i RF porozumieli się, by – dzięki sieci Biur terenowych Rzecznika Praw Obywatelskich, porady ekspertów z Warszawy były łatwiej osiągalne w całym kraju. Rzecznik Finansowy wspiera ludzi na każdym etapie sporu z instytucją finansową. Od poradnictwa telefonicznego i mailowego, przez oficjalne postępowanie interwencyjne i polubowne, aż po wspieranie klientów na etapie postępowania sądowego tzw. istotnymi poglądami w sprawie.

Iwona Sinkiewicz-Potaczała

Jak będzie wyglądała pomoc RPO i Rzecznika Finansowego?

Dyżur ekspercki odbędzie się w **Kielcach – 26 stycznia, w godz. 10.00 – 14.00, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, al. IX Wieków Kielc 3, I p., p.112).**

Jeśli ktoś chce skorzystać z informacji specjalistów od finansów i prawników, powinien przynieść na dyżur swoją umowę kredytową. W czasie spotkania będzie mógł zasięgnąć informacji, jakie działania w jego konkretnej sytuacji wchodzi w grę i jak może wyglądać pomoc Rzecznika Finansowego, jeśli zainteresowany zdecyduje się skierować sprawę do sądu.

Sejmik przyjął budżet województwa na 2017 rok

Podczas XXIX sesji Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego radni przyjęli budżet województwa na 2017 rok oraz Wieloletnią Prognozę Finansową na lata 2017 - 2033. - To budżet realistyczny, racjonalny i optymalny w sytuacji naszego województwa, w przededniu dużych inwestycji - mówił do radnych marszałek województwa świętokrzyskiego, Adam Jarubas.

Najważniejszym punktem obrad XXIX sesji Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego była dyskusja nad uchwaleniem projektów budżetu na 2017 rok oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2017-2033.

- Jest to budżet realistyczny, racjonalny i optymalny w warunkach, w jakich się znajdujemy, na starcie wielkich przedsięwzięć dla naszego regionu. Mamy świadomość, że w historii nigdy nie zdarzyło się, aby budżet usatysfakcjonował wszystkich i dlatego potrzebny był kompromis, ale ten budżet daje nam duże szanse i prezentuje on oszczędne podejście. Można powiedzieć, że sytuacja naszego budżetu jest dobra i jest jednym z najbezpieczniejszych w kraju, jeżeli chodzi o poziom zadłużenia. Chcemy maksymalnie wykorzystać fundusze unijne przy jednoczesnym braku zwiększania zadłużenia województwa. Warto zauważyć, że 53% wydatków w budżecie to wydatki majątkowe, a prawie połowa to środki, które wiążą środki unijne. Zbudujemy nowe drogi, wyremontujemy istniejące, zbudujemy obwodnice kilku ważnych miejscowości. Nie zapominamy jednak o innych działach. Zabezpieczyliśmy na przykład środki na transport kolejowy. Notujemy również wzrost wydatków na kulturę. Tym co nas martwi, to pewna niestabilność prawna i finansowa, w której żyją dziś samorządy - ocenił budżet

Prezydium Sejmiku podczas głosowania

marszałek województwa świętokrzyskiego, **Adam Jarubas**.

Szczegółowe informacje dotyczące budżetu województwa na rok 2017 oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej przedstawiła Maria Fidzińska - Dziurzyńska, Skarbnik Województwa.

- Dochody w budżecie województwa świętokrzyskiego na 2017 rok wyniosą 666 506 337,89

złotych, a wydatki 695 909 546,28 złotych i będą wyższe niż w roku bieżącym za sprawą wyższych wpływów zewnętrznych. Deficyt budżetu wyniesie 29,4 miliona złotych i będzie o 5,3 mln złotych niższy od deficytu z 2016 roku. Deficyt ten w pełni znajdzie pokrycie w wolnych środkach. Podobnie jak w ubiegłym roku wyznaczone zostały 3 cele polityki budżetowej: Program Inwestycyjny na lata 2017 - 2033, Program Odbudowy nadwyżek operacyjnych oraz Program zarzą-

Podczas obrad

Zarząd Województwa

- Ten budżet prezentuje oszczędne podejście, ale dające nam kolejne szanse - mówi marszałek Jarubas

Deficyt budżetowy będzie o 5,3 mln złotych niższy niż w roku 2016

dzania długim. Najwyższe wydatki budżetu stanowią transport oraz rolnictwo, ochrona środowiska i parki krajobrazowe - wyjaśniała **Maria Fidzińska - Dziurzyńska**.

Wszystkie Komisje Sejmiku pozytywnie zaopiniowały projekty uchwał, w tym Komisja Budżetu i Finansów, której opinię przedstawiła przewodnicząca Bogusława Wypych. Projekty zostały również pozytywnie zaopiniowane przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Kielcach.

Radni opowiedzieli się za przyjęciem zarówno uchwały budżetowej na 2017 rok jak i Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2017 - 2033.

Istotnym punktem sesji było także rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie połączenia samorządowych instytucji kultury Muzeum Narodowe w Kielcach i Muzeum Regionalne w Wiślicy.

- Finalizujemy wieloletnią batalię o byt prawny i zabytki Wiślicy. 1 stycznia powstanie nowe muzeum - Muzeum Narodowe w Kielcach połączone z Muzeum Regionalnym w Wiślicy. Jest to szansa na stworzenie jednego z ciekawszych muzeów w kraju - mówił **Jacek Kowalczyk**, dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

- Ta uchwała dopełnia zmiany dotyczące własności Muzeum i jest wynikiem niedawnej umowy podpisanej z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Obie instytucje - zarówno Muzeum Regionalne w Wiślicy, jak i Muzeum Narodowe, wykonały ogromną pracę aby do tego doszło i teraz możemy już je połączyć - wyjaśnił marszałek Adam Jarubas.

Radni wyrazili również zgodę na nabycie przez Województwo Świętokrzyskie od osób fizycznych, w drodze umów sprzedaży, nie-

ruchomości gruntowych położonych w Końskich o łącznej powierzchni 0,0428 hektara.

- Wynika to z realizacji inwestycji drogowej, a zakup działek jest niezbędny do budowy zjazdów - wyjaśnił członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego **Piotr Żołądek**.

Podczas sesji powołany został biegły rewident do badania sprawozdania finansowego Województwa Świętokrzyskiego za 2016 rok, a radni przyjęli wyniki kontroli Komisji Rewizyjnej w przedmiocie realizacji uchwał Sejmiku oraz realizacji ich przez Zarząd Województwa. Uchybień nie stwierdzono.

Na zakończenie sesji, przewodniczący Sejmiku Arkadiusz Bąk złożył radnym życzenia noworoczne, dziękując za owocną współpracę w roku 2016.

Mateusz Cieśliski

Ostatnia w 2016 roku, XXIX sesja Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego

Onkologia bliżej mieszkańców

Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu to kolejna lecznica, w której Świętokrzyskie Centrum Onkologii uruchomiło punkt konsultacyjny. Mieszkańcy powiatu sandomierskiego będą mieli możliwość skonsultowania się z doświadczonym onkologiem bez konieczności wyjeżdżania do Kielc, które oddalone są od Sandomierza o niemal 100 kilometrów.

Marszałek Adam Jarubas podkreślił, że autorem pomysłu tworzenia punktów konsultacyjnych w powiatach naszego regionu zapoczątkował prof. Stanisław Góźdz, dyrektor ŚCO. – Kolejnym etapem, który chcemy zrealizować w kilku strategicznych miejscach, jest stworzenie oddziałów chemioterapii – dodał marszałek.

Obecnie na świecie na nowotwory choruje 13 milionów ludzi, z czego prawie 8 milionów umiera. Przewiduje się, że w przyszłości co drugi mężczyzna i co trzecia kobieta będą chorować na raka. Prawdopodobnie umieralność wzrośnie aż trzykrotnie.

– Onkologia staje się problemem społecznym, publicznym. To wyzwanie nie tylko dla lekarzy, ale także dla samorządowców – tłumaczy Stanisław Góźdz, dyrektor ŚCO. – Choroby nowotworowe stają się przewlekłymi, ponieważ coraz więcej ludzi żyje z rakiem. To jest wyzwanie, z którym należy się zmierzyć – dodaje. Odpowiedzią na tę sytuację jest współpraca jednostek wojewódzkich ze szpitalami powiatowymi, czyli

- Mieszkańcy Sandomierza będą mogli skonsultować się z onkologiem na miejscu, bez przyjeżdżania do Kielc - powiedział Adam Jarubas

tworzenie struktur, niezbędnych do rozłożenia odpowiedniej opieki nad wszystkimi pacjentami onkologicznymi. – Pacjent nie jest rzucony w próżnię, tylko ma dostęp do ŚCO, którego drzwi znajdują się już także w sandomierskim szpitalu. Zapewnia to kompleksowość i ciągłość leczenia – mówi prof. **Stanisław Góźdz**.

W każdy czwartek w punkcie konsultacyjnym ŚCO w Szpitalu w Sandomierzu dr **Piotr Mikuliszyn**, specjalista onkolog z Kliniki Chemioterapii ŚCO, będzie przyjmował mieszkańców Sandomierszczyzny. Rejestracja na wizyty odbywa się pod numerem telefonu 887 113 112.

Emilia Sitarska

Marszałkowskie kolędowanie

Marszałek Adam Jarubas oraz pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego zapraszają na koncert charytatywny – „Marszałkowskie Kolędowanie – Niech Boże Narodzenie w nas trwa”.

Koncert odbędzie się 3 lutego o godzinie 18 w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach. W rolę artystów i wokalistów wcielą się pracownicy Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach. Zaśpiewają kolędy i pastorałki. A po występie publiczność zostanie zaproszona na poczęstunek, który także przygotują urzędnicy.

„Biletem” wstępu na koncert są nakrętki, artykuły szkolne lub książki.

Podczas wydarzenia będą zbierane pieniądze na leczenie Franka Kołodzieja oraz wsparcie podopiecznych świetlic środowiskowych. Franek urodził się 6 lutego 2015 roku z zespołem wad wrodzonych m.in. wrodzonym brakiem gałki ocznej (prawej) oraz torbielą skórzastą rogówki (oko lewe), z wodogłowie, agenezją ciała modelowatego, torbielą śródmózgową, niedorozwojem małżowiny usznej, rozszczepem podniebienia. Franiu wymaga ciągłego, kosztownego leczenia.

I KONCERT CHARYTATYWNY
Niech Boże Narodzenie w nas trwa!
 w wykonaniu pracowników
 Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego
3 lutego 2017 r. (piątek) g. 18.00
Wojewódzki Dom Kultury im. Józefa Piłsudskiego
ul. ks. Piotra Ściegiennego 2 w Kielcach
 Zbieramy dla **Franusia Kołodzieja**
<https://pl-pl.facebook.com/franek.kolodziej/>
 i dla świetlic środowiskowych
 Ty też możesz pomóc - biletem wstępu są nakrętki, artykuły szkolne lub książki.
 Po koncercie zapraszamy na poczęstunek przygotowany przez pracowników UMWS.
 Do zobaczenia na koncercie – zrobimy coś dobrego razem!

Sportowcy nagrodzeni

Prawie 200 sportowców w różnych kategoriach wiekowych: uczestnicy Igrzysk Olimpijskich w Rio 2016, medaliści mistrzostw świata i Europy, złoci medaliści Mistrzostw Polski, młode talenty świętokrzyskiego sportu w dyscyplinach olimpijskich zostało nagrodzonych podczas uroczystego podsumowania roku sportowego 2016. Wyróżnieni zostali również szkoleniowcy i działacze, kluby, związki sportowe, samorządy lokalne, a także inwestorzy najbardziej znaczących obiektów sportowych wybudowanych w tym roku.

Nagrody wręczali: wicemarszałek Jan Maćkowiak i Jacek Kowalczyk, dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego.

- Dziękuję sportowcom, trenerom i działaczom. Dzięki wam rok 2016 był dobrym rokiem pod względem sportowym. Byliśmy świadkami wielu wspaniałych wydarzeń z udziałem sportowców naszego regionu. Na pewno na długo w naszej pamięci pozostanie sukces piłkarzy ręcznych Vive Tauron Kielce w Lidze Mistrzów. Dziękuję również Karolinie Kołeczek za godne reprezentowanie Polski i województwa świętokrzyskiego podczas tegorocznych Igrzysk Olimpijskich - mówił wicemarszałek **Jan Maćkowiak**. Podkreślał dobrą współpracę Samorządu Województwa z federacjami i związkami sportowymi. Chwalił zaangażowanie samorządów w realizację wielu inwestycji sportowych. Zapewnił, iż nadal będzie kontynuowany program stypendiów sportowych, tak jak do tej pory wspierany sport w szkołach, wśród osób niepełnosprawnych oraz małych miejscowościach.

Podczas uroczystości nagrodzono osoby zasłużone na rzecz sportu województwa świętokrzyskiego, wyróżniono także najlepsze kluby sportowe regionu, które w 2016r. uzyskały najlepsze wyniki we współzawodnictwie w sporcie młodzieżowym. Na pierwszym miejscu uplasował się

Nagrodzono samorządy za inwestycje poprawiające infrastrukturę sportową

klub Vive Tauron Kielce, na kolejnych KSZO Ostrowiec Świętokrzyski, KS Stella Kielce, KKB Rush Kielce.

Nagrodzono również samorządy lokalne za współzawodnictwo w sporcie młodzieżowym: **Urząd Miasta Kielce, Urząd Gminy i Miasta Chęciny oraz Urząd Gminy Kije** oraz za realizację inwestycji poprawiających infrastrukturę sportową województwa ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki, środków unijnych i wkładu własnego beneficjentów. Doceniono: **Miasto Kielce**

(budowa hali sportowej przy Zespole Szkół Ponadpodstawowych Nr 2 w Kielcach oraz budowa boiska wielofunkcyjnego), **Diecezję Kielecką** (budowa hali sportowej przy Zespole Szkół Katolickich w Kielcach) oraz **Gminę Smyków** (budowa boiska sportowego w miejscowości Miedziera).

Uhonorowano **Karolinę Kołeczek**, uczestniczkę Igrzysk Olimpijskich w Rio, zwyciężców Ligi Mistrzów - drużynę piłki ręcznej **Vive Tauron Kielce**, medalistów Mistrzostw Świata i Europy w różnych kategoriach wiekowych, reprezentantów Polski na Mistrzostwach Świata i Europy, złotych medalistów Mistrzostw Polski, młode talenty świętokrzyskiego sportu w dyscyplinach olimpijskich oraz trenerów medalistów.

W gronie wyróżnionych znalazła się m.in. **Donata Żelazowska**, uprawiająca wędkarstwo rzutowe, zawodniczka Klubu Wędkarskiego „Kielb” w Brodach, medalistka wielu międzynarodowych imprez. - To dla mnie ogromny zaszczyt oraz motywacja do jeszcze większej pracy. Cieszę się, że po raz pierwszy znalazłam się w tak zaszczytnym gronie, jestem przekonana, że nie po raz ostatni. Wędkarstwo, choć dyscyplina mało popularna wśród kobiet, jest moim hobby - powiedziała Donata Żelazowska.

Organizatorami uroczystości był Samorząd Województwa Świętokrzyskiego oraz Świętokrzyska Federacja Sportu.

Małgorzata Niewczas-Sochacka

Podczas gali wyróżniono ponad dwustu sportowców

Krajowy Fundusz Szkoleniowy podzielony

Ponad 5 milionów złotych na kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców trafi do powiatowych urzędów pracy w województwie świętokrzyskim. Zarząd Województwa podzielił środki Krajowego Funduszu Szkoleniowego przyznane dla regionu na 2017 rok.

Do samorządów powiatowych, na zadania z zakresu kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, realizowane przez powiatowe urzędy pracy, trafi w sumie 5 038 900 zł. Są to pieniądze z Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o samorządzie województwa Zarząd Województwa dzieli kwoty KFS pomiędzy poszczególne powiaty.

Propozycje podziału przedstawił Wojewódzki Urząd Pracy na podstawie zapotrzebowania na środki Krajowego Funduszu Szkoleniowego zgłoszone przez poszczególne powiatowe urzędy pracy.

– Ponieważ zapotrzebowanie było wyższe niż dostępna pula pieniędzy o ok. 30 procent, stąd też i ostateczne kwoty pozostawione do dyspozycji powiatów musiały być odpowiednio zmniejszone w stosunku do zgłaszanych potrzeb – informuje **Arkadiusz Piecyk**, dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego zdecydował, że kwoty Krajowego Funduszu Szkoleniowego przeznaczone dla poszczególnych powiatów w 2017 r. wyglądają następująco:

Powiat Buski – 248 tys. zł, **Powiat Jędrzejowski** – 124 tys. zł, **Powiat Kazimierski** – 124 tys. zł, **Miasto Kielce** – 1 mln 121 tys. 700 zł, **Powiat Kielecki** – 1 mln 245 tys. 700 zł, **Powiat Konecki** – 310 tys. zł, **Powiat Opatowski** – 217 tys. zł, **Powiat Ostrowiecki** – 496 tys. zł, **Powiat Pińczowski** – 148 tys. 100 zł, **Powiat Sandomierski** – 136 tys. 400 zł, **Powiat Skarżyski** – 186 tys. zł, **Powiat Starachowicki** – 248 tys. zł, **Powiat Staszowski** – 310 tys. zł, **Powiat Włoszczowski** – 124 tys. zł.

Iwona Sinkiewicz – Potaczała

Obradowało prezydium WRDS

Pod nowym przewodnictwem obradowało prezydium Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego. Rozmowa dotyczyła planu posiedzeń na 2017 rok oraz kwestii, jakie będą podczas nich poruszane. Zdecydowano również o powołaniu zespołu problemowego do spraw szkolnictwa.

Zgodnie z przyjętym harmonogramem działania Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, co roku Rada będzie miała nowego przewodniczącego, reprezentującego konkretne strony zasiadające w Radzie. W 2016 roku przewodnictwo sprawował w niej marszałek województwa świętokrzyskiego, Adam Jarubas, który podsumował ostatnie 12 miesięcy działalności rady.

– Poruszaliśmy tematy dotyczące praw pracowniczych i rynku pracy, takie jak zakaz handlu w niedzielę, mówiliśmy o kondycji przedsiębiorców w naszym regionie oraz pilnych inwestycjach drogowych czy wykorzystaniu Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej w naszym regionie. Robiliśmy to zarówno w ramach posiedzeń plenarnych, jak i obrad zespołów roboczych. Udało nam się również przyjąć apele, takie jak ten dotyczący Elektrowni w Połańcu, której los jest dziś niepewny. Tematów jest jednak

Obradom przewodniczył Tomasz Tworek

jeszcze wiele i życzę, abyśmy nadal odczuwali satysfakcję ze wspólnej pracy – powiedział marszałek **Adam Jarubas**, który życzył Tomaszowi Tworkowi dobrego przewodniczenia Radzie.

– Zawsze powtarzałem, że WRDS to bardzo słusza inicjatywa, która daje szansę na rozmowę wszystkich grup społecznych i wypracowanie najlepszych strategii. Mam nadzieję, że uda nam się pracować

efektywnie i znaleźć najlepsze rozwiązania. Zakres naszej tematyki jest bardzo ciekawy, ale nie chcemy zajmować się jedynie kwestiami bieżącymi, ale również wybiegać w przyszłość. Liczę na to, że skonkretyzujemy nasze cele i będziemy działać by je realizować – mówił **Tomasz Tworek**, wiceprezydent Ogólnopolskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”.

Prezydium ustaliło listę tematów, którymi będzie zajmować się na najbliższych posiedzeniach plenarnych. Jednym z najważniejszych będzie kwestia szkolnictwa, a w celu dokładnego zbadania tego zagadnienia i wypracowania rozwiązań powstanie Zespół problemowy do spraw szkolnictwa Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego. Pierwszą kwestią, jaką się on zajmie, będzie najnowsza reforma edukacji i ewentualne skutki likwidacji gimnazjów, m.in. zwolnienia nauczycieli.

Ten temat, razem z kwestią bezpieczeństwa w pracy, będzie omawiany podczas lutowego posiedzenia plenarnego WRDS. Wcześniej jednak, 26 stycznia, WRDS będzie gościła Henryka Bochniarz, Przewodniczącą Rady Dialogu Społecznego. Tematem rozmowy będzie nowa ustawa o Radach Dialogu Społecznego.

Mateusz Cieśliski

Karta Seniora z kolejnymi partnerami

O 12 instytucji poszerzyła się lista partnerów projektu Świętokrzyska Karta Seniora. Jest skierowana do osób, które ukończyły 60 lat, jest formą wsparcia w dostępie do różnych form życia społecznego, kulturalnego, prozdrowotnego i gospodarczego. Karta daje możliwość skorzystania z ulg, rabatów, zniżek na bilety lub usługi oferowane przez partnerów projektu.

Projekt rozpoczął się w 2016 roku, obecnie posiada 25 partnerów. - To duża ilość jak na nasze województwo, ale nie spoścniemy na laurach i będziemy pozyskiwać kolejnych partnerów. Seniorzy są zadowoleni, pytają co dalej, zgłaszają własne propozycje. W najbliższym czasie planujemy też rozmowy dotyczące promocji z sąsiednimi województwami, tak aby projekt nie był postrzegany tylko jako regionalny - mówił **Jerzy Pyrek**, pełnomocnik marszałka do spraw seniorów podczas podpisania porozumień

z nowymi partnerami projektu, które odbyło się w czwartek, 12 stycznia, w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Kielcach.

Ciekawą ofertę dla seniorów stworzyły lokalne firmy, instytucje, organizacje, muzea, a także szkoła językowa i szkoła karate. - To zachęta do aktywności dla mieszkańców naszego regionu, ale nie tylko, bo adresatami inicjatywy są osoby powyżej 60. roku życia z całej Polski. Jest to pewien magnes, który ma przyciągać do województwa świętokrzyskiego, a także czynić życie osób, które

Karolina Kępczyk, dyrektor ECB w Pacanowie zaprasza seniorów do powrotu do dzieciństwa

pracowały, a teraz mają trochę więcej czasu, ciekawszym. Seniorzy pokazują, że potrafią być aktywni w różnych dziedzinach, dlatego z pewnością i tę ofertę przywitają ochoczo - mówił **Adam Jarubas**, marszałek województwa świętokrzyskiego.

Wśród nowych partnerów projektu znaleźli się: Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim, Świętokrzyski Klub Karate Kyokushin, Centrum Kształcenia Ustawicznego College Medyczny, Empik School Kielce, Muzeum im. Orła Białego w Skarżysku-Kamiennej, Fabryka Porcela-

ny AS Ćmielów, Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne w Podzamczu, Gospodarstwo Agroturystyczne „Leśne Zacisze” w Lisowie, Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Masłowie, Muzeum Przyrody i Techniki Ekomuzeum im. Jana Pazdura w Starachowicach, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach.

Świętokrzyska Karta Seniora nie jest odrębnym dokumentem. Do korzystania z ulg upoważnia ważny dowód osobisty.

Monika Warelis

Adrian Lipa, prezes Świętokrzyskiego Klubu Karate Kyokushin i Centrum Kształcenia Ustawicznego College Medyczny podpisuje porozumienie z marszałkiem

Zdobądź zawód opiekuna medycznego

Policealna Szkoła dla Dorosłych działająca w ramach Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy od lutego 2017 roku uruchamia kształcenie na kierunku opiekun medyczny. Nauka jest bezpłatna, odbywa się w systemie sobotnio-niedzielnym, trwa dwa semestry i kończy się uzyskaniem dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

Opiekun medyczny to zawód pomocniczy w zakresie czynności opiekuńczo-pielęgnacyjnych u chorych w środowisku szpitalnym lub domowym. Do zadań opiekuna należy między innymi: rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów opiekuńczych osoby chorej i niesamodzielnej, pomaganie jej, współdziałanie z zespołem terapeutycznym, asystowanie pielęgniarce przy wykonywaniu za-

biegów pielęgniarstkich, konserwacja przyborów i narzędzi.

Absolwenci kierunku mogą pracować w szpitalach, zakładach opiekuńczo-leczniczych, ośrodkach i domach pomocy społecznej, niepublicznych ośrodkach opieki zdrowotnej, w domu pacjenta, w środowiskowych domach pomocy oraz w fundacjach i stowarzyszeniach działających na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych.

Szkoła dysponuje profesjonalnymi pracownikami, w których odbywa się również egzamin zawodowy. Do zapisu wymagane są: świadectwo szkoły średniej (oryginał), dowód osobisty, 2 zdjęcia, zaświadczenie od lekarza medycyny pracy (na podstawie skierowania wydanego przez szkołę).

Więcej informacji można znaleźć na www.szkoła-medyczna.com.pl lub pod numerami telefonów 41 311-46-80, 41 311-40-48.

Inwestują w gospodarkę wodno-ściekową

Prawie 100 milionów złotych na budowę lub przebudowę sieci kanalizacyjnych, oczyszczalni ścieków oraz sieci wodociągowych otrzyma 14 projektów wybranych w ramach konkursu dla Działania 4.3 „Gospodarka wodno-ściekowa”. Marszałek Adam Jarubas i członek Zarządu Województwa Marek Szczepanik podpisali pre-umowy z przedstawicielami gmin, które otrzymały dofinansowanie na zgłoszone projekty.

Adam Jarubas i Marek Szczepanik z przedstawicielami gmin

W ramach projektów wybudowane zostanie m.in. 126,56 km kanalizacji sanitarnej, 7,18 km sieci wodociągowej, zbudowana zostanie jedna oczyszczalnia ścieków, a pięć zostanie przebudowanych.

W gronie beneficjentów znalazła się m.in. gmina **Suchedniów**, która planuje budowę kanalizacji sanitarnej (5,96 km.) w ulicach Cmentarnej, Jodłowej, Berezów, Koszykowej w Suchedniowie. W ramach projektu zostanie wymieniony także wodociąg azbestowy w ul. Koszykowej w Suchedniowie. Budowa kanalizacji sanitarnej przyczyni się do ograniczenia niekontrolowanego odprowadzania ścieków do ziemi i wód gruntowych, a tym samym pozytywnie wpłynie

na stan wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawę jakości życia mieszkańców.

Unijne dofinansowanie na budowę oczyszczalni ścieków otrzyma gmina **Sędziszów**. Zostanie tam również wybudowana kanalizacja sanitarna o długości 10,7 km. Projekt jest kontynuacją prowadzonych od kilku lat na terenie miasta i gminy Sędziszów działań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. Oczyszczalnia oraz sieć kanalizacji służyć będą jako zorganizowany system kanalizacji ściekowej dla bezpośrednich adresatów projektu czyli mieszkańców oraz obecnych i przyszłych podmiotów gospodarczych. Realizacja projektu przyczyni się do 100% skanalizowania aglomeracji.

Dofinansowanie otrzymają również:

- Gmina **Łonów** (budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Łonów, Łonów Kolonia, Jasienica, Świniary Stare, Świniary Nowe oraz sieci wodociągowej dla miejscowości Łonów, gmina Łonów);

- Gmina **Radoszyce** (rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej);

- Gmina **Chmielnik** (rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w miejscowości Śladków Mały);

- Gmina **Bodzentyn** (uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Święta Katarzyna - rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków);

- Gmina **Solec-Zdrój** (uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej);

- Gmina **Samorzec** (przebudowa i rozbudowa systemu oczyszczania ścieków);

- Gmina **Sobków** (poprawa gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę oczyszczalni ścieków).

Wnioski o dofinansowanie w konkursie na inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej można składać w terminie od 30 grudnia 2016 r. do 16 lutego 2017 r. Alokacja na konkurs wynosi 80 mln PLN. Kolejny konkurs zgodnie z harmonogramem zaplanowano na III kwartał 2017 r. z alokacją 89 mln PLN.

Redakcja

Nowe wydawnictwa promują województwo

Aktywne Świętokrzyskie oraz Mapa Turystyczna - to nowe wydawnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, które pomogą wszystkim tym, którzy chcą zwiedzać i aktywnie wypoczywać w naszym województwie. Dostępne są już również zaktualizowane wydania Informatora Turystycznego Województwa Świętokrzyskiego oraz Kalendarz Imprez na 2017 rok.

Aktywne Świętokrzyskie - „Na każdego amatora pieszych wędrówek czeka wiele znakowanych szlaków. Można przemierzać górskie ścieżki, podziwiając sławne gołoborza, odetchnąć aromatem Puszczy Jodłowej i zapoznać się z osobliwościami szaty roślinnej regionu. Przemierzając świętokrzyskie szlaki, nie sposób pominąć śladów ciekawej przeszłości regionu: kościołów, pałaców i zamków, wiejskich domów i miejskich rezydencji, warownych miasteczek i wiekowych klasztorów, a nawet liczących sobie niemal dwa stu-

lecia zakładów przemysłowych” - czytamy we wstępie przewodnika. Prezentuje on wszystkie szlaki turystyki pieszej, rowerowej, wodnej, zimowej i konnej, nie zapominając też o sportach lotniczych czy ściankach wspinaczkowych. Wydawnictwo liczy ponad 80 stron.

Mapa Turystyczna - Jest to szczegółowa mapa turystyczna województwa świętokrzyskiego, na której zaznaczono wybrane atrakcje regionu. Na rewersie zamieszczono krótkie opisy najważniejszych atrakcji i zilustrowano je pięknymi fotografiami. Publikacja stanowi doskonałą pomoc dla wszystkich pragnących zwiedzać Świętokrzyskie - samochodem, na rowerze, czy też w inny sposób.

Kalendarz Imprez 2017 - Dla wszystkich mieszkańców naszego województwa oraz tych, którzy chcą odwiedzić region podczas ciekawych wydarzeń, przygotowany został Kalendarz Imprez 2017, na którego 32 stronach wypisane są wszystkie najważniejsze wydarzenia turystyczne i kulturalne, które odbędą się w Świętokrzyskiem

w 2017 roku. Oprócz dat i miejsc wydarzeń, przeczytać można ich krótki opis z wymienieniem atrakcji i historii. Imprezy podzielone są na 6 kategorii - Festiwale i przeglądy artystyczne, Dziedzictwo i tradycje historyczne - kulturalne, Turnieje ryckie i inscenizacje historyczne, Imprezy turystyczne - rekreacyjne oraz Imprezy folklorystyczne i kulinarne.

Informator turystyczny - Aż 164 strony liczy zaktualizowany Informator turystyczny województwa świętokrzyskiego. Znaleźć można w nim atrakcje stolicy województwa - Kielc, atrakcje turystyczne całego regionu, spis placówek kulturalnych, ale również opis przyrody województwa świętokrzyskiego, miejsc w których można uprawiać turystykę aktywną i rekreację. Nie brakuje także bazy noclegowej i uzdrowiskowej czy informacji agroturystycznej.

Informatory w wersji elektronicznej można pobrać na stronie www.sejmik.kielce.pl

M.C.

Najwięcej porodów? W WSzZ

2068 porodów - najwięcej w Świętokrzyskiem - w minionym roku odbyło się w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach. W 2017 roku na świat przyszedł tam pierwsze dzieci w regionie. Tuż po północy (o 00:04 i 00:05), w placówce na kieleckim Czarnowie urodziły się bliźnięta: Oliwier i Aleksander.

43 razy w Szpitalu Zespolonym w Kielcach w minionym roku rodziły się bliźniaki, a trzy razy w klinice szczęśliwie rozwiązano ciążę trójaczę. W Szpitalu Zespolonym w Kielcach rodzą panie nie tylko z województwa świętokrzyskiego, ale i regionów ościennych: Małopolski, Śląska, Mazowsza, Podkarpacia. Do Kliniki Położnictwa i Ginekologii, która posiada III poziom referencyjności trafiają wszystkie najcięższe, patologiczne ciążę. - Wiele z nich musi być rozwiązanych przez cesarskie cięcie - przyznaje doktor **Grzegorz Wydrzyński**,

zastępca kierownika Kliniki Położnictwa i Ginekologii WSzZ.

- Cieszymy się, że rodzice wybierają nasz szpital na miejsce porodów - mówi **Grażyna Pazera**, kierownik Kliniki Neonatologii w WSzZ. Neonatolog wspomina, że w 2016 roku, najbardziej zapamiętała nagły poród trójaczę w Wielką Niedzielę. Z uwagi na zagrożenie życia dzieci należało natychmiast, mimo świąt, zgromadzić kilkunastoosobowy zespół lekarsko-pielęgniarskich i przeprowadzić cesarskie cięcie. Wszystkie zakończyło się szczęśliwie.

W mijającym roku Klinika Neonatologii WSzZ, wzboga-

Niedawno w szpitalu przyszedł na świat trójaczka

ciła się o aparaty do podawania dzieciom tlenu azotu. Z profesjonalnego laboratorium

sprowadzane są mieszanki do żywienia pozajelitowego wcześniaków.

Nowy rok w świętokrzyskich placówkach kultury

Wydarzenia i imprezy o ugruntowanej renomie będą rozwijane i wzmacniane, ale nie brakuje też nowych pomysłów, którymi placówki kultury, prowadzone przez samorząd województwa świętokrzyskiego, chcą przyciągać publiczność i gości. Europejskie Centrum Bajki otworzy Krainę Soria Moria, Wojewódzki Dom Kultury przypomni postać wybitnego pieściarza Leszka Drogosza, od śmierci którego mija pięć lat, a Skansen Etnograficzny w Tokarni, który pobił w ubiegłym roku rekord frekwencji, nadal chce utrzymać wysoko poprzeczkę.

Kapelusze z całego świata

Interesującą i różnorodną ofertę dla zwiedzających przygotowało na 2017 rok Muzeum Narodowe w Kielcach we wszystkich swoich oddziałach. W planach są m. in. wystawy artystów współczesnych, XIX-wiecznych realistów, ale też unikatowa na światową skalę kolekcja kapeluszy przygotowana wspólnie z partnerskim Muzeum Nowojiczyńskim z Czech, prezentująca bogatą kolekcję nakryć głowy od połowy XIX wieku do współczesności, nie tylko europejskich, ale także egzotycznych.

W Dawnym Pałacu Biskupów Krakowskich zaplanowano również wystawę prac Jacka Siennickiego, klasyka polskiej sztuki współczesnej, wystawę rzeźb prof. Adama Myjaka oraz ekspozycję pn. Józef Szymonowski – Franciszek Kostrzewski. Uczeń i pierwszy mistrz.

Muzeum Dialogu Kultur ma w planach m. in. ekspozycję pt. Niewinne oko nie istnieje, na której zobaczymy fotografie opuszczonych synagog i domów modlitwy, z których wiele popadło w ruinę, a wiele zostało zaadaptowanych na inne cele. Natomiast barwny świat sztuki ludowej polskiej i meksykańskiej ukaże wystawa Fantazmaty.

Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego przybliży dorobek malarski i pisarski Moniki Żeromskiej, córki Stefana Żeromskiego, natomiast Pałac Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku pokaże nieprezentowane do tej pory grafiki pochodzące z własnych zbiorów Muzeum,

Świętokrzyskie smaki w Skansenie w Tokarni to impreza, której pierwsza edycja przyciągnęła rekordową liczbę gości

nawiązujące w różny sposób do historii Polski.

Tradycja przyciąga jak magnes

Plany Muzeum Wsi Kieleckiej opierają się głównie na wzmacnianiu sprawdzonych imprez, które mają swoje rzesze wielbicieli, również spoza regionu świętokrzyskiego. Po raz drugi odbędzie się Festiwal Smaków w Tokarni, którego pierwsza edycja cieszyła się rekordową frekwencją – skansen w tym dniu odwiedziło ponad 8 tys. osób. W tym roku zaplanowano więc imprezę dwudniową.

Inne sztandarowe wydarzenia MWK to m. in. Festiwal Muzyki Ludowej – Jawor u źródeł kultury, Motopiknik czy Święto Chleba, podczas którego raz

w roku uruchamiany jest wiatrak z Dębna, a goście chętnie sami próbują młócenia zboża cepami. Sprawdza się też cykl rodzinnych niedziel w skansenie, które będą kontynuowane.

– Za nami jest bardzo dobry rok 2016. Frekwencja w Parku Etnograficznym w Tokarni była rekordowa i wyniosła za ten okres ponad 100 tys. odwiedzających. Będziemy bardzo intensywnie pracować, żeby nadal wzrastała – mówi **Beata Ryń**, rzecznik prasowy Muzeum Wsi Kieleckiej.

Na wystawę do Sandomierza

Kilkanaście ciekawych wystaw planuje na 2017 rok Muzeum Okręgowe w Sandomierzu. Wśród nich są m.in.: wystawa poświęcona Julianowi

Kawalcowi w stulecie urodzin pisarza, Voyage – malarstwo Jana Kantego Pawluśkiewicza, Vistuliana w zbiorach Muzeum Okręgowego w Sandomierzu, wystawa rzeźby Adama Myjaka, wystawa fotografii Tomasza Gudźowatego, kilkukrotnego laureata międzynarodowych nagród World Press Photo, a poza siedzibą Muzeum, przy Rynku: Wielcy sandomierzanie czy kolejna ekspozycja prezentująca Sandomierz w starej fotografii.

Klasycznie i rozrywkowo

W Filharmonii Świętokrzyskiej w różnorodnym repertuarze każdy meloman znajdzie coś dla siebie. Jak zapowiada dyrektor **Jacek Rogala**, podobnie jak w ubiegłych latach nie zabraknie gwiazd wśród

zaproszonych do współpracy solistów oraz dyrygentów. W pierwszych miesiącach nowego roku wystąpią m. in. laureatki Konkursu Skrzypcowego im. Henryka Wieniawskiego. Interesującą propozycją będzie występ saksofonistki Aliny Mleczko podczas koncertu z przebojami muzyki filmowej. Wśród zaproszonych do współpracy dyrygentów są m. in. tak uznane postaci jak Monika Wołńska czy Jan Miłosz Zarzycki.

Inauguracja marcowych 25. Świętokrzyskich Dni Muzyki będzie poświęcona twórczości wybitnego polskiego kompozytora Krzysztofa Pendereckiego, który poprowadzi wtedy Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii Świętokrzyskiej.

Kontynuowane będą retransmisje widowisk z Metropolitan Opera w Nowym Jorku i wieczory filmowe.

Spektakle muzyczne komedia i Reymont

Teatr im. S. Żeromskiego przygotowuje się do rozpoczęcia generalnego remontu siedziby w 2018 roku. Jak informuje dyrektor **Michał Kotański**, trwają prace koncepcyjne i poszukiwanie lokum, w którym placówka mogłaby funkcjonować w okresie przejściowym.

Jeśli chodzi o plany artystyczne, to w pierwszej połowie roku przewidziano cztery premiery: dwa spektakle muzyczne, „Kropka kreska, kropka kreska” Tomasza Jękota w reżyserii Pawła Paczesnego oraz „Zaucha. Welcome to the .pl” Zuzy Bućko, Szymona Bogacza i Adama Biernackiego, spektakl komediowy „Zabić celebrytę” Radosława Paczochy w reżyserii Gabriela Gietzkiego oraz „Wampir” Władysława Reymonta w adaptacji Radosława Paczochy i w reżyserii dyrektora Michała Kotańskiego. Będą również spektakle gościnne i kolejna edycja Plebiscytu Publiczności „O Dziką Różę”.

Pod znakiem kultury skandynawskiej

Jedno z najważniejszych tegorocznych wydarzeń w Europejskim Centrum Bajki w Pa-

Spotkanie w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Kielcach poświęcone czytaniu Potopu H. Sienkiewicza

canowie będzie miało miejsce 12 lutego, kiedy nastąpi otwarcie nowej atrakcji – Krainy Soria Moria. – To strefa baśni nordyckich pomyślana w konwencji gry interaktywnej z przewodnikiem, nawiązująca do skandynawskich tradycji bajarskich, łącząca świat baśni, legend i podań krajów Północy z najnowocześniejszą technologią ekspozycyjną. Zwiedzamy trzy krainy: Żelazny Las, Jaskinię i Zmarzlinę, odwołujące się do literatury norweskiej – wyjaśnia dyrektor ECB **Karolina Kępczyk**. Nazwa „Soria Moria” odnosi się do jednej z najpopularniejszych baśni norweskich opowiadającej o zamku, który jest przedstawiany jako kraina szczęścia.

Na początku maja odbędzie się Festiwal Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej, początek czerwca to tradycyjnie Międzynarodowy Festiwal Kultury Dziecięcej. Jubileuszowa 15. edycja będzie przebiegać pod hasłem Pacanów-Dania 2017. Inne przedsięwzięcia o ugruntowanej renomie to m. in. Spotkania Rodzinne Rodzina to siła czy Zjazd Postaci Bajkowych.

Przypomną Leszka Drogosza

Jak zapowiada dyrektor Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach Jarosław Machnic-

ki, placówka w nadchodzącym roku chce w szczególny sposób uczcić 5. rocznicę śmierci Leszka Drogosza. Przypomniana zostanie postać jednego z najwybitniejszych pięściarzy w historii polskiego boksu, który po wygranej na mistrzostwach Europy trenował w jednej z sal Wojewódzkiego Domu Kultury. Mocno zaznaczona zostanie również przypadająca w tym roku 70. rocznica istnienia WDK jako domu kultury.

W kalendarzu imprez od lat utrzymują się oczywiście sztan-dardowe wydarzenia organizowane przez WDK, jak Buskie Spotkania z Folklorem, które prawdopodobnie zostaną przemianowane na Świętokrzyskie, jako że eliminacje odbywają się również w innych miejscowościach regionu. Ponadto odbędzie się Świętokrzyski Konkurs Kolęd i Pastorałek, Festiwal im. Henryka Morysa i Andrzeja Litwina czy Ogólnopolski konkurs Zespołów Rockowych ROCK-FRONT.

O książkach z żywymi ludźmi

W Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. W. Gombrowicza w Kielcach miłośnicy książki jak zawsze będą mogli liczyć na spotkania z pisarzami, publicystami, dziennikarzami, znanymi osobami ze świata kultury. Zaplanowano m. in. spotkania autorskie z Mariuszem Zielke, Katarzyną Surmiak-Domańską, Joanną Jagiełło, Anną Czerwińską-Rydel czy Pawłem Wakułą.

Kontynuowane będą spotkania w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki, dofinansowane ze środków Instytutu Książki, Biblioteka włączy się również w ogólnopolskie i regionalne wydarzenia jak XXV Tydzień Kultury Języka Tydzień Bibliotek, Cała Polska Czyta Dzieciom, America@yourlibrary (program partnerski pomiędzy ambasadą USA a bibliotekami publicznymi).

Joanna Majewska

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego,
25-516 Kielce, aleja IX Wieków Kielc 3

Redakcja: Biuro Komunikacji Społecznej, tel. 41 343 90 37

www.sejmik.kielce.pl e-mail: nasz.region@sejmik.kielce.pl

Redaktor Naczelny: Dariusz Detka

Redaguje zespół: Małgorzata Niewczas-Sochacka,
Robert Siwiec, Iwona Sinkiewicz, Paulina Strojna

Skład i druk: Digital Art Studio www.digitalartstudio.pl

Podsumowanie roku 2016

Och, marzy mi się taki rok w mojej pracy, który poprawi wszystko! Wiecie, taki rok, który odmieni sytuację młodych ludzi w regionie raz a porządnie. Po którym wszyscy młodzi zaczną się angażować w życie swoich społeczności, będą mieli wspaniałe kompetencje społeczne i umiejętności współpracy, lawinowo będą się tworzyć młodzieżowe organizacje i młodzieżowe rady gmin. Młode, przedsiębiorcze osoby zaczną masowo powracać po studiach do swoich miejscowości i będą otwierać genialne firmy. A dorośli przestaną szczędzić uwagi i środków na inicjatywy młodych liderów. I dzięki temu wszystkim nam w regionie będzie żyć się lepiej.

Naïwność? Nie dla mnie. Bo gdybym nie wierzyła, że to możliwe, pewnie nie miałabym motywacji, aby zrealizować wiele działań, które wiem, że przybliżają nas do tej wizji. I nawet jeśli nie wszystkie plany zdołałam zrealizować, to rok 2016 był dla mnie dobrym rokiem, bo był kolejnym małym krokiem do ideału.

Najważniejsze inicjatywy Rzecznika Młodzieży w 2016 roku:

1) decyzją Zarządu Województwa Świętokrzyskiego po raz pierwszy przeznaczono 50.000 zł z budżetu Województwa Świętokrzyskiego w konkursie dla organizacji pozarządowych na projekty z zakresu edukacji społecznej i obywatelskiej młodzieży, z czego skorzystało 12 organizacji. Konkurs organizowany jest przez Departament Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki UM.

2) „Pasjonaci”, czyli spotkania młodzieży z młodymi przedsiębiorcami - zrealizowaliśmy trzy edycje dzięki olbrzemiemu zaangażowaniu Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego, z czego skorzystało 180 młodych osób.

3) współpraca ze słowacką organizacją Leaf Academy, która nawiązała relacje ze Szkołami Konarskiego w Ostrowcu Świętokrzyskim.

4) cykl „Poradnik”, czyli spotkania dla osób pracujących z młodzieżą - dwa spotkania, z których skorzystało 25 osób.

5) integracja i wsparcie młodzieżowych rad – dwa spotkania, w tym dwudniowy Regionalny Kongres Młodzieżowych Rad, 80 uczestników.

6) Forum Samorządności Szkolnej, czyli spotkanie samorządów uczniowskich we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 10 im Szarych Szeregów w Starachowicach - skorzystało 50 osób.

Wydarzyło się też wiele mniejszych, ale na pewno równie ważnych dla mnie spotkań i ciekawych rozmów, za które serdecznie dziękuję.

Rok 2016 zdecydowanie był rokiem pełnym ludzi, młodszych i starszych, którzy działają, chcą zmian, wychodzą z inicjatywą. Mam wielką nadzieję, że każde spotkanie ze mną wniosło coś wartościowego w Państwa działanie. Bardzo zależało mi także na budowaniu relacji między aktywnymi osobami w terenie i mam poczucie, że misję tę realizowałam dobrze.

Przed nami kolejny rok, obiecuję, że będzie w nim jeszcze więcej ciekawych i dobrych działań dla młodzieży. Wchodzę w niego ze słowami Oprah Winfrey: „**Nie dostajesz od życia tego, o czym marzysz. Nie dostajesz tego, na co masz nadzieję. Dostajesz to, w co wierzysz.**”

Barbara Zamożniewicz
Rzecznik Młodzieży
przy Urzędzie Marszałkowskim
Województwa Świętokrzyskiego

Uzależnieni od śniegu... przyjeżdżają do nas

Tak dobrego dla narciarzy stycznia w naszym województwie nie było od dawna. Wyciągi na stokach pracują pełną parą, a wjeżdżają nimi na górę miłośnicy białego szaleństwa nie tylko z naszego województwa. Bywają nawet miejsca, gdzie tych ze świętokrzyskim rodowodem jest mniej niż narciarzy z innych regionów.

Od początku roku czynne są wyciągi we wszystkich ośmiu świętokrzyskich ośrodkach narciarskich. Warunki do jazdy są idealne - patrząc na prognozy pogody - jeszcze długo takie pozostaną.

Z dobrych warunków do jazdy korzystają nie tylko mieszkańcy naszego regionu. Właściciele większości ośrodków nie mogą narzekać na brak narciarzy z ościennych województw. Przy stokach narciarskich ośrodka Sabat Krajno, w weekendy więcej jest aut z rejestracjami zaczynającymi się na W niż na T.

- Mamy tę przewagę, że jesteśmy najbliżej największego polskiego miasta - Warszawy i często to na świętokrzyskie stoki pada pierwszy wybór mieszkańców stolicy, szczególnie, jeżeli chcą rodzinie pojeździć w weekend - bo taki jest właśnie profil naszych stoków. Blisko 60% naszych klientów przyjeżdża właśnie z województwa mazowieckiego. Mamy jednak również gości z łódzkiego, lubelskiego czy nawet małopolskiego - mówi **Daniel Kozioł**, zajmujący się marketingiem ośrodka Sabat Krajno.

Czy o tym, że wybór pada na świętokrzyskie stoki decyduje wyłącznie odległość?

- Nie tylko. Niektórzy nie chcą jeździć w wysokie góry, czekać w kolejkach do dużych stoków i w korkach na drodze i wolą bar-

Szwajcaria Bałtowska

dziej kameralne, ale nadal bardzo dobre warunki w Świętokrzyskim. Poza tym możemy proponować również inne atrakcje, nie tylko w ośrodkach, ale obok nich. Nasza baza turystyczna jest coraz lepsza. Wychodzimy z założenia, że trzeba promować cały region, gdyż tylko wtedy będzie do nas przyjeżdżało więcej osób - dodaje Kozioł.

Na szusowanie po świętokrzyskich trasach decydują się co roku **Miłosz** i **Maciej**, którzy przyjeżdżają do nas z... Rzeszowa. W ich przypadku czynnik bliskości stoków oczywiście nie jest decydującym.

- Można tu dotrzeć dość szybko, jest blisko do dużego miasta i nie ma tłoku, a warunki na trasach są dobre. Do tego możemy realizować inne nasze pasje w pobliżu, jak karting - mówi zgodnie.

Ale nie tylko turystami z innych województw stoją święto-

krzyskie stoki. W naszym województwie nie brakuje miłośników białego szaleństwa, którzy wręcz nie mogą doczekać się otwarcia sezonu. Zaletą naszego regionu jest to, że stoki nie są skupione w jednym miejscu i mieszkańcy sporej jego części mają nie więcej niż kilkanaście kilometrów do najbliższego wyciągu. Na południowym wschodzie mamy stok Konary obok Klimontowa, na północnym wschodzie Szwajcarię Bałtowską, a na północ od Kielc stok w Tumlinie. Do tego dochodzą stoki w sercu Gór Świętokrzyskich - Krajnie czy Bodzentynie. Stolica województwa może zaofiarować narciarzom i snowboardzistom trasy na Telegrafie czy Stadionie.

- Jeżeli ktoś lubi jazdę na nartach i nie potrzebuje do tego bardzo długich czy stromych stoków lub ma po prostu mało czasu, to w naszym wojewód-

ztwie na pewno znajdzie stok odpowiedni dla siebie. Ja ze znajomymi najczęściej odwiedzam Niestachów, bo ma łagodny profil i jest blisko Kielc. Mam jednak kolegów, którzy byli już na prawie wszystkich stokach w okolicy - mówi **Grzegorz**.

Świętokrzyskie stoki są idealne dla rodzin i początkujących narciarzy. Niezbyt wymagające trasy, dobre połączenia, brak dużych kolejek i sprawnie działające szkielety narciarskie przy stokach sprawiają, że nasz region to idealne miejsce na start. Zauważają to ludzie spoza Świętokrzyskiego. Niedawno na jednym z naszych stoków - pod czujną opieką swojego potężnego taty - pierwsze szusy wykonywała córka znanego aktora **Tomasza Oświecińskiego**, czym pochwalił się on na swoim profilu na portalu Facebook - reklama idzie w świat.

Ale jak kwestia prowadzenia takiego ośrodka wygląda z perspektywy właścicieli? Czy jest to opłacalny biznes?

- Świętokrzyskie stoki cieszą się dużą popularnością, choć pewnie nie aż tak dużą, jak chcieliby tego ich właściciele. Niewiele osób wie, jak duże koszty ponoszą oni najpierw na naśnieżanie, a potem utrzymanie stoków. O tym, czy wycho- dzą na swoje, w dużej mierze decyduje pogoda. Jeżeli uda się trafić w warunki, sezon jest długi, a właściciele proponują turystom i narciarzom coś więcej niż tylko jazdę po stoku, to udaje się osiągnąć cele finansowe - wyjaśnia **Daniel Kozioł**.

Świętokrzyskie może być zatem postrzegane, jako świetne miejsce do narciarstwa rodzinnego. Z pewnością jest tak widziane przez wiele osób spoza naszego regionu. Warto byłoby, abyśmy również my, jego mieszkańcy, tak spojrzeli na nasze stoki i częściej się na nich pojawiali.

Mateusz Cieśliski

Stok narciarski w Tumlinie

Tradycje czytelnictwa buduje się w domach

Ze stron internetowych Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Kielcach, w tym Świętokrzyskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Przystani Kulturalnej korzysta ponad milion użytkowników – o czytelnictwie w regionie, zainteresowaniu książką, cennych zbiorach oraz prestiżowym wyróżnieniu rozmawiamy z Andrzejem Dąbrowskim, dyrektorem WBP w Kielcach.

- Panie dyrektorze, jak to jest z tym czytelnictwem? Z danych Biblioteki Narodowej wynika, że drastycznie spada.

- Ze statystyk naszej biblioteki wynika, że liczba czytelników, którzy systematycznie utrzymywali z nami relacje wyraźnie spadła w ostatnich latach. Nadal mamy sporą grupę osób korzystających z biblioteki. Za 2016 rok ponad 20 tysięcy osób. Warto z tymi osobami współpracować, tworzyć dla nich oferty i dawać możliwość rozwoju. Nigdy nie jest tak, że wszyscy chcą korzystać z biblioteki, mają takie ambicje i tradycje.

- Wiele od tej tradycji oraz nawyku czytania zależy?

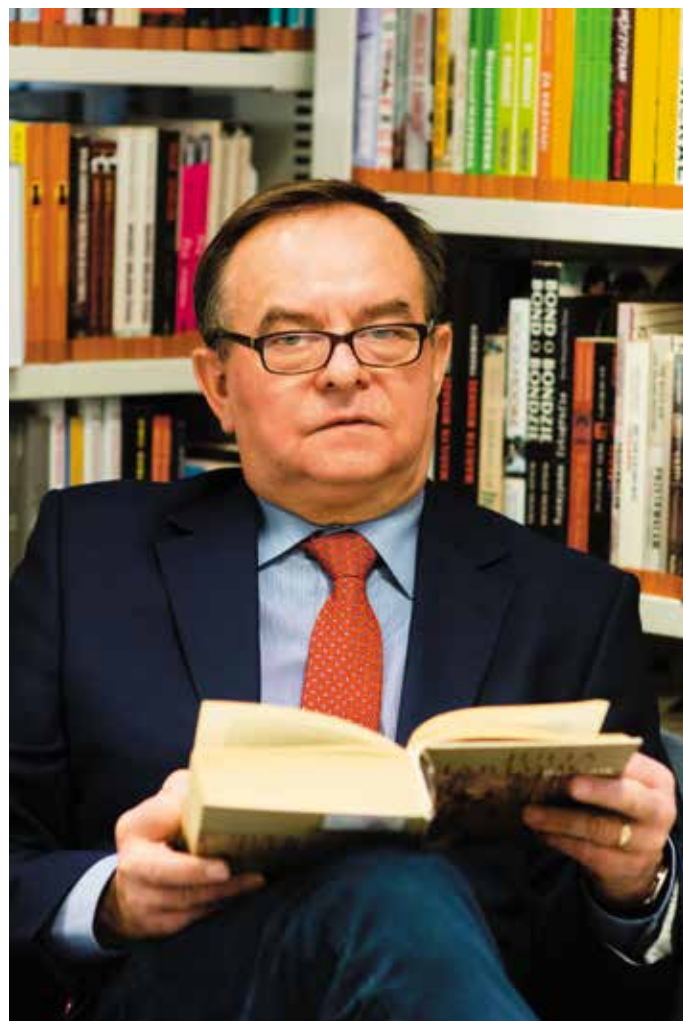
- Często w prosty sposób patrzymy na dane statystyczne (czy spada, czy rośnie czytelnictwo). Ale tak naprawdę w Polsce nigdy nie mieliśmy tradycji czytelnictwa. Nie wyrobiliśmy jej, jak inne kraje Europy Zachodniej, czy kraje skandynawskie. Tradycji czytania nie buduje się w szkołach, bibliotekach, tylko w domach. To rodziny ją tworzą długo, systematycznie, z pokolenia na pokolenie. A takie nawyki ukształtowane od najmłodszych lat utrwala się na stałe. W Polsce nie mamy historii czytelnictwa. Dopiero ją budujemy od okresu powojennego, gdzie w 1947 roku dekretem utworzono Biblioteki Publiczne.

- Potrzeba kampanii, działań, aby nieustannie promować wyrabianie nawyku czytelnictwa.

- Jak Finom spadało czytelnictwo przeorganizowywali szkoły w ten sposób, żeby dzieci do nich wchodziły przez biblioteki. Różne podmioty wokół tych samych działań powinny się zorganizować. Przykładowo w filmie tworzonym z udziałem pieniędzy publicznych mógłby się pojawiać bohater, który czyta książki, czy powinny być pokazywane wnętrza z książkami. W mediach i wszystkich środkach przekazu powinno się koncentrować na czytaniu. Nie tylko szkoły i biblioteki mają się o to starać. Politycy także mogliby dawać dobry przykład i czytać. Przywołam przykład USA, gdzie prezydent wyjeżdżając na urlop spotyka się z dziennikarzami i mówi jakie książki zabiera, a jak wraca z wypoczynku opowiada o tym co przeczytał. Pokazuje, że czytanie jest istotne. U nas nie ma takiej tradycji.

- Kiedy ruszy realizacja projektu „Rozwój zasobów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Kielcach – Centrum Multimedialne”?

- W tym roku rozpoczniemy realizację projektu. Zależy nam na najstarszych formach przekazów słowa, jak i na tych najbardziej współczesnych. Stąd ta multimedialność w nazwie. W 2008 roku otworzyliśmy Świętokrzyską Bibliotekę Cyfrową, która obecnie ma

Andrzej Dąbrowski, dyrektor WBP w Kielcach

ponad 30 tysięcy zbiorów i korzysta z niej więcej czytelników, niż z tradycyjnej biblioteki. Ludzie z całego świata szukają u nas źródeł i publikacji. Wartością naszej biblioteki jest to, że mamy tu kawał historii, tradycji piśmienniczej, drukarskiej, literackiej. Najstarsze książki mamy z końca XV wieku. I to jest naszą wartością.

- Księgozbiór biblioteki jest wartościowy. Jego część znalazła się w Narodowym Zasobie Bibliotecznym. To wyróżnienie.

- Narodowy Zasób Biblioteczny to zbiory, które są kulturowo ważne dla Polaków. Są w nich umieszczane kolekcje, które są świadectwem bibliotekarskich zainteresowań, dokonań, naszych

przodków z regionu. Muszą mieć uregulowany status własnościowy. Wnioskowaliśmy o to, żeby do tego zasobu wprowadzić kolekcję Deskurów – ponad 2,5 tysiąca zbiorów. Napisaliśmy wniosek do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, potem Rada do spraw Narodowego Zasobu Bibliotecznego wydała opinię, przekazując ją do ministra, który wpisał naszą bibliotekę do rozporządzenia, jako jedną z tych których, część zbiorów stanowi Narodowy Zasób Biblioteczny.

- Oprócz tradycyjnych zbiorów biblioteka dysponuje nowoczesnymi formami przekazu?

- Duża grupa osób korzysta z naszej Mediateki, głównie z bazy filmowej. Ofertę systematycznie wzbogacamy. Obecnie mamy 350 gier, 10 tysięcy filmów, 3,5 tysiąca płyt z muzyką. Ostatnio zakupiliśmy najnowszą Playstation VR. W ofercie mamy gry planszowe, video, audiobooki, e-booki, muzykę. Część czytelników to młode pokolenie, które wychowuje się na innych formach przekazu tekstu – tabletach, smartfonach, czytnikach.

- Biblioteka organizuje wydarzenia, które integrują ludzi?

- Odchodzi się od biblioteki, w której tylko wypożycza się książkę i wychodzi z niej. Rocznie organizujemy około 300 wydarzeń: lekcji, spotkań, warsztatów, kursów, rozmów z literatami. Tradycje Kieleckiej Biblioteki Publicznej, która powstała w 1909 roku pokazują, że wtedy była ona miejscem do rozmów i spotkań. Była utworzona społecznie poprzez grupy ludzi. Lekarz kielecki Jan Daszewski był szefem Stowarzyszenia Towarzystwa Biblioteki Publicznej,

*Najstarsza książka z kolekcji biblioteki
- Catholicon, średniowieczny słownik łaciński napisany w 1286 roku
przez Johanna Balbusa, a wydany w 1470 roku.*

które zakładało bibliotekę w Kielcach przy ulicy Wesolej. Robili to za pieniądze składkowe. I w niej wydzielono część czytelnianą, gdzie ludzie ze sobą rozmawiali. Tę tradycję chcemy kontynuować. W Norwegii funkcjonują biblioteki zautomatyzowane z sortownią książek, gdzie jest sam czytelnik, bez bibliotekarza. Jednak w takim miejscu nie ma klimatu.

- Dziękuję za rozmowę

Paulina Strojna

W bibliotece można skorzystać z nowej konsoli - Playstation VR

Starodruki w bibliotece są świadectwem bogatej historii piśmienniczej, drukarskiej, literackiej

Profesor zupełnie nadzwyczajny

Pracując na kolei naprawiał elektrowozy, potem nauczał zawodu, jeszcze później kierował gimnazjum. W międzyczasie zdążył napisać i obronić doktorat, uzyskać zaszczytny tytuł „Belfra Roku” w województwie świętokrzyskim, zdobyć uznanie kolegów i miłość swoich uczniów. Nie wyobraża sobie innego zajęcia, niż praca z dziećmi. Kilka miesięcy temu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, jako jeden z dziesięciu nauczycieli z całego kraju, odebrał tytuł Honorowego Profesora Oświaty. – Wychowywanie dzieci na mądrych i dobrych ludzi, to mój sposób na życie. Ich sukcesy cieszą mnie bardziej niż swoje własne – mówi Ryszard Bielak, od 2002 roku dyrektor Szkoły Podstawowej w Podchojnach, w gminie Jędrzejów.

Profesor oświaty dr n. hum. Ryszard Bielak

Od kolejarza do doktora nauk humanistycznych

Wydaje się, że innego fachu nie mógł wybrać. Tradycje pracy na kolei w rodzinie Bielaków nie były obce, zatem naturalną rzeczą było, że pójdzie tą samą drogą. Ukończył więc w Gliwicach technikum elektryczne i w PKP zajął się naprawianiem elektrowozów. Być może robiłby to przez całe życie, gdyby w 1989 roku zawód nauczyciela nie upomniął się o niego z całą siłą. – Zostałem nawet brygadzystą, ale pewnego dnia okazało się, że brakuje kadry do nauczania zawodu w kierunku elektromonter sieci trakcyjnych – opowiada. – Wytypowano mnie i tak oto stałem się nauczycielem Zespołu Szkół Zawodowych nr 4 F&T „Iskra” w Kielcach.

Jednocześnie kontynuował swoją edukację. Najpierw w Studium Pedagogicznym w Kielcach, potem w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie gdzie uzyskał magistra pedagogiki specjalnej, a w 2002 roku ukończył studia podyplomowe w Politechnice Radomskiej na wydziale nauczycielskim. Dodatkowo w Wyższej Szkole Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach ukończył kierunek wychowanie fizyczne i zdrowotne.

Z obranej w 1989 roku drogi już nie zawrócił. W latach 1999-2000 pełnił funkcję dyrektora gimnazjum w Miedzierzy, od 2000 do 2002 roku był dyrektorem Szkoły Podstawowej w Zaborowicach. Dyrektorem Szkoły Podstawowej w Podchojnach został w 2002 roku. W szkole uczy się 123 dzieci w sześciu oddziałach klas I – VI, są też dwa oddziały przedszkolne. Placówka w Podchojnach w niczym nie przypomina wielkomiejskiego molocha z kilkoma setkami uczniów, ale Ryszard Bielak postanowił udowodnić, że może być wyjątkową szkołą konkurującą z najlepszymi w regionie i kraju. Udowadnia to do dziś. Jest nie tylko szefem zakładu pracy, nauczycielem zajęć technicznych i wychowania fizycznego, wychowawcą, ale też menadżerem. – Specyfika szkoły wiejskiej jest zupełnie inna, niż tej w dużym mieście. Moim celem od lat jest takie dostosowywanie szkolnego organizmu, aby najlepiej odpowiadał na potrzeby środowiska w którym funkcjonuje. Nie je-

steśmy samotną wyspą. Ważne, aby stworzyć klimat, dzięki któremu z jednej strony nauczyciele, uczniowie, rodzice i całe środowisko w pełni identyfikuje się z placówką i dba o jej pozytywny wizerunek, z drugiej zaś szkoła staje się ośrodkiem integrującym lokalną społeczność, inspiruje ją, rozwija, pomaga w walce z problemami – mówi z zapałem dyrektor.

Dlaczego tak bardzo lubi tę małą wiejską szkołę? Może dlatego, że szkoła podstawowa do której sam chodził w rodzinnym Desznie była właśnie taka – niewielka, urokliwa, mieszcząca się w budynku dawnego dworku hrabiego Stanisława Łosia. Wśród starych lip, kasztanowców i miłorzębów japońskich. Szkoła z duszą.

Ciągle w ruchu

Kiedy przed piętnastu laty został w Podchojnach dyrektorem, zabrał się do pracy natychmiast. Zaczął wdrażać swoje pomysły angażując do pracy nie tylko wychowanków, ale i ich rodziców. Szczególną uwagę poświęcił uczniom słabszym, za punkt honoru postawił sobie przezwyciężenie trudności związanych z przyswajaniem wiedzy i osiąganie przez nich coraz to lepszych wyników.

– Najprostszym, ale i najgłębszym rozwiązaniem, jakie może wybrać nauczyciel wobec tzw. trudnego ucznia, jest wyłącznie jego karanie. Bo co ono daje? Nic. Dużo ważniejsze jest, aby dzieci uwierzyły w siebie i ciężko pracowały. Trzeba w nich wzbudzać poczucie własnej wartości – mówi. – Jeśli pojawiają się problemy wychowawcze, staramy się rozwiązywać je wspólnie, z udziałem zespołów klasowych i rodziców. Zdarza się, że poprzez pracę z takim uczniem, mimochodem, w pewien sposób kształtujemy też rodziców.

Jego podejście do nauczania szybko zaczęło przynosić efekty. Widać to wyraźnie w wynikach sprawdzianów szóstoklasistów, które od lat w Podchojnach są na poziomie wyższym niż średnia wojewódzka i krajowa. Najwyższe wyniki szkoła osiągnęła w roku szkolnym 2013/2014 uzyskując 32,3 punktów (średnia krajowa 25,84 pkt., a w województwie świętokrzyskim 22,33 pkt.). Uczniowie szkoły w Podchojnach

zajmują czołowe miejsca na olimpiadach i konkursach wiedzy. – Nasz uczeń Igor Grad wygrał niedawno I Ogólnopolski Konkurs Historyczny dotyczący kampanii wrześniowej II wojny światowej – opowiada z dumą Ryszard Bielak. – Igor zdobył 40 punktów na 40 możliwych do zdobycia! Okazał się najlepszy w Polsce! – cieszy się dyrektor.

Jak zdradzają uczniowie Szkoły Podstawowej w Podchojnach, panu trudno usiedzieć na miejscu. – Ciągle gdzieś biega i coś załatwia! – śmieją się. I tak w istocie jest. Kierując placówką przeprowadził m.in. remont wszystkich pomieszczeń, wymienił starą kotłownię na nową z kotłami centralnego ogrzewania sterowanymi komputerowo, pozyskał dodatkowe środki finansowe z których zakupił 3 tablice interaktywne i urządził nową pracownię komputerową na 11 stanowisk uczniowskich. Z jego inicjatywy wykonano termomodernizację budynku szkolnego, zbudowano boisko sportowe oraz ogrodzono cały obiekt.

Co ciekawe, remontowaniem swojego gabinetu zajął się na końcu, dopiero wówczas, gdy cała szkoła była już odnowiona... - Najpierw trzeba było zająć się kościołem, a dopiero potem zakrystią – uśmiecha się.

Bo wszystkie Ryśki to fajne chłopaki

Jego ciężka praca i wyjątkowe, nowator-

skie podejście do nauczania szybko zostały dostrzeżone. Doceniono jego talenty. Został ekspertem Ministerstwa Edukacji Narodowej i wchodzi w skład komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o kolejny stopień awansu zawodowego. W 2005 roku za prawidłowo realizowany proces dydaktyczny – wychowawczy i opiekuńczy wykraczający poza ramowe programy nauczania kancelaria Prezydenta RP przyznała szkole certyfikat i tytuł „Szkoła z klasą”.

Prawdziwa bomba wybuchła jednak w roku 2012; w plebiscycie „Belfer Roku 2011/2012” organizowanym przez „Echo Dnia” zajął pierwsze miejsce wśród trzystu nominowanych nauczycieli! – To była jedna z takich radosnych chwil w życiu, które potwierdzają, że to co robisz ma sens – mówi. Jedną z głównych nagród za zwycięstwo w plebiscycie był wyjazd do Parlamentu Europejskiego. Belfer ze szkoły w Podchojnach wygłosił w nim referat promujący ziemię jędrzejowską.

Niewiele jest w Polsce szkół podstawowych zarządzanych przez osoby z tytułem doktora. Jedną z nich jest... szkoła w Podchojnach. Trzy lata temu Ryszard Bielak uzyskał bowiem tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki broniąc rozprawę pt. „Społeczne zadania nauczania

podstawowego w Polsce w procesie kształtowania środowiska wiejskiego”. Nie spodziewał się wtedy, że ten najważniejszy tytuł dopiero przed nim.

A jednak... 14 października 2016 roku, w Dniu Edukacji Narodowej, w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odebrał tytuł Honorowego Profesora Oświaty, najwyższy jaki można osiągnąć w zawodzie nauczyciela! W powiecie jędrzejowskim nie otrzymał go dotychczas nikt, a w województwie świętokrzyskim zaledwie 7 osób. Jak się dochodzi do takich zaszczytów? – Trzeba kochać dzieci i chcieć dla nich jak najlepiej. Nie załamywać rąk i pracować, pracować, pracować... Bez moich nauczycieli, dobrej współpracy z rodzicami i całym środowiskiem, nasza szkoła nigdy nie osiągnęłaby dzisiejszego poziomu. Więc ten tytuł należy się także im – mówi skromnie honorowy profesor.

Jaki jest na co dzień Ryszard Bielak? Czy „profesura” go zmieniła? – Absolutnie nie, to ten sam fajny Rysiek co 30 lat temu. Uśmiechnięty, żartujący, żywiołowy – mówi kuzyn belfra, Stanisław Lubczyński. – Fajny! Fajny! Fajny! – wykrzykują na wyścigi uczniowie klasy VI Szkoły Podstawowej w Podchojnach...

Robert Siwec

- Ciągle gdzieś biega i coś załatwia - mówią o swoim belfrze uczniowie

„Sołtys tyle może, ile wioska mu pomoże”

– Trzeba być przygotowanym na wszystko, gdy człowiek pełni różne role zawodowe i społeczne. Czasem trzeba także poprowadzić zabawę czy choćby przebrać się za tetrapoda na festynie – mówi Andrzej Staniec, od dwóch kadencji sołtys sołectwa Chrusty w gminie Zagnańsk, członek tamtejszego Stowarzyszenia Razem dla Wszystkich oraz Zarządu Stowarzyszenia Sołtysów Ziemi Kieleckiej. Przedstawiamy kolejnego sołtysa z województwa świętokrzyskiego, który w swoich codziennych działaniach potrafi wykraczać poza standardowe myślenie, a jego dewizą w codziennej pracy jest współpraca ze wszystkimi, którzy chcą robić coś dobrego dla miejscowości.

Na festynach czasem trudno go rozpoznać, bo zabawia dzieci przebrany za tetrapoda – maskotkę, która jest symbolem okolic Zagnańska, terenów stynących z odkrycia tutaj najstarszych na świecie tropów pierwszych czworonogów.

Sołtys Chrustów **Andrzej Staniec** nie poprzestaje na wypełnianiu tych wszystkich obowiązków sołtysa, które nakładają na niego przepisy, ale angażuje się również w wiele innych działań na rzecz mieszkańców, stara się integrować środowisko, inspirować do działania, aktywnie zabiegać o to, by na wsi żyło się po prostu przyjemniej i lepiej. Ma temu służyć organizacja m. in. festynów rodzinnych, mikolajek czy półkolonii dla dzieci, które są realizowane dzięki ścisłej współpracy ze stowarzyszeniami i instytucjami istniejącymi na terenie gminy.

– Kiedyś było takie powiedzenie: „Sołtys tyle może, ile wioska mu pomoże”. Należy zdawać sobie sprawę, że sam, jednoosobowo, nie jest w stanie zrobić nic, jeżeli mieszkańcy, rada sołecka nie będą „ciągnęli” razem, w jedną stronę – mówi Andrzej Staniec. – Jeśli zbierze się grupa osób, która będzie współpracować, to sołtys może być inicjatorem, czy jak się teraz mówi menedżerem, liderem, tylko to może przynieść efekty. To musi być prężnie działająca maszyna, a jeden musi wspierać drugiego – podkreśla, dodając, że w sołectwie Chrusty z tą współpracą nie ma problemów. Układa się ona bardzo dobrze, zarówno z radą sołecką, ze stowarzyszeniami i z władzami gminy, z parafią. Wszystkie wydarzenia są organizowane w ścisłej współpracy tych podmiotów oraz Stowarzyszenia Razem dla Wszystkich z

List gratulacyjny dla Andrzeja Stańca od starosty kieleckiego Michała Godowskiego za pracę w Stowarzyszeniu Sołtysów Ziemi Kieleckiej (podczas powiatowego zjazdu sołtysów)

Sołtys Andrzej Staniec (w pierwszym rzędzie, w zielonym kostiumie) często przebiera się za tetrapoda, maskotkę promującą ziemię zagnańską, która słynie z odkrycia najstarszych tropów prehistorycznego gada

prezesem **Agnieszka Gębską**, Szkoły Podstawowej nr 1 z dyrektorem **Anną Tuz**, koła gospodyń wiejskich Florianki z **Anną Wypych** na czele, a także Ochotniczej Straży Pożarnej Zagnańsk Chrusty z prezesem **Ryszardem Wawszczakiem**.

– Współpraca wszystkich mechanizmów samorządowych to podstawa. Ważna jest też oczywiście współpraca na szczeblu powiatowym i na szczeblu wojewódzkim, co pozwala na wymianę dobrych praktyk, a to zawsze inspirowanie – mówi Andrzej Staniec. Według niego sołtys jest osobą, która musi przede wszystkim słuchać i rozmawiać ze wszystkimi. – Sołtys jest, zawsze używam tego określenia, apolityczny. Chodzi o to, że

musi on próbować dogadać się z każdym. Według mnie musi być typem społecznika, działającego z chęci zrobienia czegoś dla swojej miejscowości i dla mieszkańców. To jest w istocie praca społeczna, bo zdarza się, że czasem rano, czasem wieczorem sołtys musi być dyspozycyjny... Działając aktywnie, należy się też spodziewać, że człowiek musi pełnić różne role. Czasem trzeba choćby właśnie przebrać się za tetrapoda. Jako członek stowarzyszenia Razem dla Wszystkich, którego własnością jest maskotka, często przebieram się w ten strój, czy to na festynach rodzinnych, parafialnych czy z okazji innych uroczystości. Nie mam z tym żadnego problemu, może jest to pokłosie

działania wcześniej w Związku Harcerstwa Polskiego.

We współpracy z sołectwem i szkołą, przy dofinansowaniu z funduszu sołeckiego, stowarzyszenie współorganizowało półkolonie dla dzieci uczęszczających do szkoły w sołectwie Chrusty. Fundusz sołecki to pieniądze wyodrębnione z budżetu gminy, o których mogą decydować mieszkańcy. Większe inwestycje są oczywiście realizowane z budżetu gminnego, ale z funduszu sołeckiego wykonywane są te, które mieszkańcy uważają za najpotrzebniejsze, jak doposażenie placu zabaw, drobne naprawy lub właśnie inicjatywy związane z integracją lokalnej społeczności.

– Mimo że fundusz sołecki nie jest duży, to bez niego nie zrobilibyśmy wielu rzeczy. Na przykład co roku z tego funduszu rozbudowujemy siłownię plenerową, co roku dokładane jest tam jedno urządzenie. Wspomogliśmy również Szkołę Podstawową nr 1 w Zagnańsku Chrustach i Ochotniczą Straż Pożarną, kupując niezbędne wyposażenie, m. in. odzież ochronną dla młodych strażaków – wymienia Andrzej Staniec. – Oczywiście wiadomo, że tych pieniędzy zawsze będzie za mało. Zawsze potrzeby miejscowości są większe, ale dzięki funduszowi systematycznie rozbudowywana i modernizowana jest mała infrastruktura. Wybudowaliśmy wiatę przystankową, postawiliśmy ławki w miejscach, gdzie była taka potrzeba, zbudowaliśmy wiatę przy placu zabaw, gdzie również nauczyciele nauczania początkowego z pobliskiej szkoły mogą przeprowadzać zajęcia. Z punktu widzenia tu-tejszej społeczności to ważne zadanie – przekonuje sołtys.

J.M.

25. finał WOŚP

Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy zagrała po raz 25. W województwie świętokrzyskim, w sztabach odbywały się licytacje interesujących przedmiotów, nie brakowało licznych atrakcji: koncertów, konkursów i pokazów. 15 stycznia orkiestra po raz kolejny zmobilizowała Polaków, którzy chętnie pomagali i wsparli tegoroczny cel finału: ratowanie życia i zdrowia dzieci na oddziałach ogólnopediatrycznych oraz zapewnienie godnej opieki medycznej seniorom.

Pieniądze na WOŚP zbierali dyrektorzy Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach - Ałojzy Sobura i Jarosław Machnicki

Orkiestra koncertowo zagrała w bajkowym Pacanowie

Wolontariuszki, ochotniczki z OSP Bilcza

Ireneusz Żak, wiceprezes świętokrzyskich strażaków-ochotników podczas licytacji kalendarza

W geście solidarności z orkiestrą dzieci specjaliści ze Świętokrzyskiego Centrum Pediatrii WSK w Kielcach. Na zdjęciu: gastroenterolog i specjalista chorób dziecięcych Beata Gładysiewicz

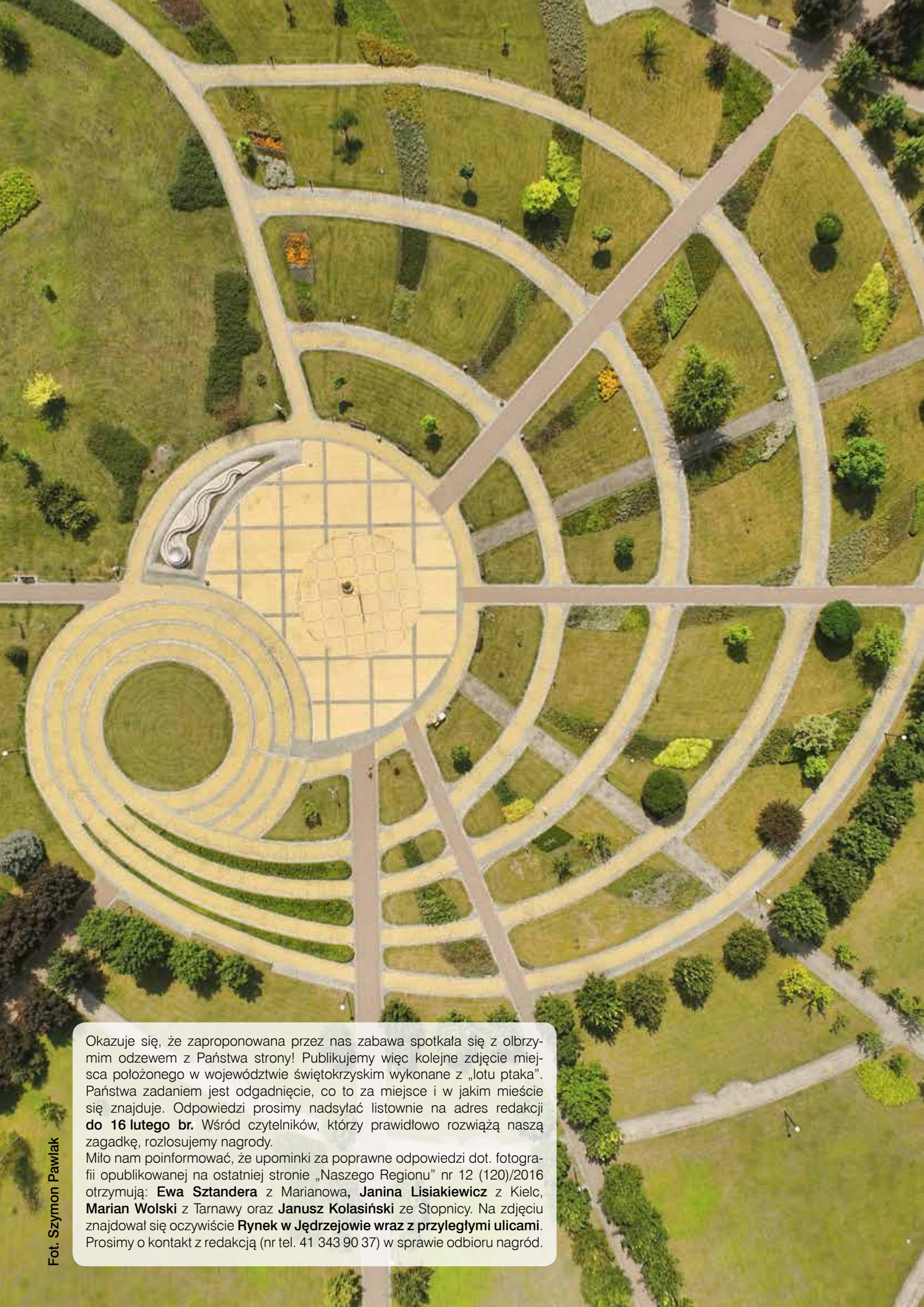
W bajkowej orkiestrze zagrało 37. wolontariuszy z terenu Gminy Pacanów

Polonez w wykonaniu Zespołu Pieśni i Tańca Kielce

Na oddziałach Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach zorganizowano zbiórkę. Na zdjęciu: fizjoterapeuta Arkadiusz Żurawski

Okazuje się, że zaproponowana przez nas zabawa spotkała się z olbrzymim odzewem z Państwa strony! Publikujemy więc kolejne zdjęcie miejsca położonego w województwie świętokrzyskim wykonane z „lotu ptaka”. Państwa zadaniem jest odgadnięcie, co to za miejsce i w jakim mieście się znajduje. Odpowiedzi prosimy nadsyłać listownie na adres redakcji **do 16 lutego br.** Wśród czytelników, którzy prawidłowo rozwiążą naszą zagadkę, rozlosujemy nagrody.

Miło nam poinformować, że upominki za poprawne odpowiedzi dot. fotografii opublikowanej na ostatniej stronie „Naszego Regionu” nr 12 (120)/2016 otrzymują: **Ewa Sztandera** z Marianowa, **Janina Lisiakiewicz** z Kielc, **Marian Wolski** z Tarnawy oraz **Janusz Kolasiński** ze Stopnicy. Na zdjęciu znajdował się oczywiście **Rynek w Jędrzejowie wraz z przyległymi ulicami**. Prosimy o kontakt z redakcją (nr tel. 41 343 90 37) w sprawie odbioru nagród.